

מתווה למדידה והערכה – ספרות

מועד קיץ תשפ"א

יעד: ציון המשקף את כל הנלמד ומה שנקבע כמדד .

1. ידע ומיומנות לאורך שנות הלמידה של תחום הדעת .
2. תהליכי התקדמות של התלמידה
3. תלמידאות – נוכחות, הקשבה, השתתפות, מעורבות לימודית, הכנת ש.בית
4. ידע מיומנות וערכים בנקודת הסיום.
5. אירועי היבחנות.
6. אירוע היבחנות/עבודה תלקיט – מבחן מסכם סופי.

שלבי עבודת ההערכה והמדידה בשנת היבחנות

- א. הערכה מעצבת לאורך כל השנה, התייחסות לתהליך, לתלמידאות ולהפקת ציונים לתוצרי ביניים . בשנה זו יש לכלול במדד התלמידאות את המעורבות בלמידה מרחוק ועמידה בכללי בית הספר בנתון זה.
- ב. הערכה מסכמת כתחליף לבחינת הבגרות החיצונית הכוללת : ידע, מיומנות, מהימנות ותוקף.
- ג. שקלול הציונים על פי משקל כל נתון בטבלת אקסל – קביעת ציון סופי
- ד. התבוננות בציונים שהתקבלו, תיקונים ודיוקים בהשוואה לרמה אישית של כל תלמיד\ה לרמה כיתתית ולרמה של תחום הדעת בשנים קודמות.

רכיבים חשובים להכנת אירוע הערכה סופי

1. חומר- תוכן מפורט, מחולק לנושאים ולתתי נושאים
2. משקל קבוע לכל יחידה\ פרק \ נושא\ תת נושא [קביעת נתוני הבחירה]
3. גיוון בסוג השאלה \ המשימה – ידע, חשיבה, הקבלה, מאפיינים צורניים, ערכים. מעורבות אישית ובינאישית .
4. אורך התשובה \ הסעיפים \ המבחן .
5. בהירות הניסוח .

המלצות

1. לאחר הכנת המבחן\ המשימה יש לתת למורה עמיתה להתרשמות, ולמענה על השאלות .
2. ישיבה משותפת של מורים בתחום הדעת ודיון בהנ"ל .

חובה

- התמהיל של חומר הלימוד - הרכיבים ופרטי המחווון חייבים להיות ברורים היטב לתלמידים.
- על בית הספר לתעד את הערכה ולשמור דגימות בבית הספר.

מתווים להערכה ומדידה בנקודת הסיום.

המתווים המוצעים הינם בבחינת המלצה, במידה ונבחר במתווה אחר יש להתיעץ עם מדריכת מפמ"ר.

פירוט המתווים

1. מבחן בגרות פנימית דגם בגרות חיצונית
2. אירוע מסכם ממיר בחינה חיצונית על פי חלוקה לנושאי תוכן
3. אירוע מסכם ממיר בחינה חיצונית ב חלוקה לשני אירועים - שירה [כל התקופות] ופרוזה [כולל מחזה]

פירוט המיקוד ממנו יבחרו היצירות למתווים

פיוט ושירת ימי הביניים – ויהי בחצי הלילה, אזכרה אלוקים ואהמיה, ישנה בחיק ילדות, שחר אבקשך, שאלוני שעפי התמהים. כותנות פסים .

מחזה לישרים תהילה - רקע הסטורי, ביוגרפיה אודות המחבר, פתשגן המשל, שמות כל המדברים תפקידיהם ומה שהם מייצגים.

חלק א: דיבורים ב,ג,ד,ה.

חלק ב: דיבורים-א, ד,

חלק ג- דיבור ג – כולל מאפיינים צורניים.

שירה חדשה – הונאה, סולמות, אדמה, התמונה והמסגרת, עניות ועושרך, יצר הלב, הארה, תפילת המשורר, שיר שלא נלמד.

פרוזה

וגילו ברעדה, תבואת השיגעון, מעשה בזוג נעליים, קרב הבלימה, וולודיה נכסף להתפלל, מהו כחול?

1. מבחן בגרות פנימית דגם בחינה חיצונית

פרק ראשון פיוט ושירת ימי הביניים - 24 נקודות

ענה על שתיים מבין השאלות 1-4 \ 12 נקודות לכל שאלה

בחרי 4 מבין הפיוטים ושירת ימי הביניים, על פי המיקוד.

לכל שאלה 2-3 סעיפים, הקפידו על שאלת תוכן בשילוב חשיבה ועל שאלה צורנית הכוללת הדגמה והסבר. שימי לב לחלוקת נקודות מתאימה.

פרק שני – מחזה 20 נקודות

ענה על אחת מהשאלות 5-6

שימי לב כל שאלה במחזה מורכבת מ-קטע מצוטט, עליו יש לשאול שאלות הקשורות למשל ולנמשל ולביטוי הנושא במציאות החיים כמו כן שלבי בקשה לאיתור מאפיין צורני אחד או יותר.

פרק שלישי-שירה חדשה 24 נקודות

בפרק זה הציעי בין 3 ל-4 שאלות וההוראה היא

ענה על שתיים מבין השאלות 7-9 או עד 10 \ כל שאלה 12 נקודות

לכל שאלה צרפי את השיר או חלק ממנו, לכל שאלה שני סעיפים 1. סעיף תוכן כולל חשיבה [הקבלות, הבדלים, השלכות גורמים וכיו"ב] 2. מבנה, מאפיינים צורניים.

הערה- בפרק זה חובה לצרף שיר שלא נלמד.

פרק רביעי – פרזה \ סיפור חסידי \ סיפור קצר – 20 נקודות

בפרק זה הציעי בין 3 ל-4 שאלות וההוראה היא:

ענה על שתיים מהשאלות מבין 4 או 3 [9-12, או 10-14] 10 נקודות לכל שאלה.

כל שאלה תכיל סעיף אחד או שניים,, התיחסות חובה לכלי ניתוח, סוגי דמויות,, סמלים אפיוני אופי ואחרים, השאלה תהיי כוללת ורחבה.

פרק חמישי – נובלה וספרות מתורגמת

ענה על אחת מבין שתי השאלות [וולודיה ומהו כחול] 12 נקודות לשאלה

יש לחבר שאלה רחבה שתכלול הסבר תוכני, תעסוק בדרכי העיצוב [הומור אירוניה, דיאלוגים] תנתח דמויות ועוד.

בהצלחה!

באתר קיים מאגר של שאלות מבחינות הבגרות תוכלי לעשות בהן שימוש מושכל.

2. אירוע מסכם ממיר בחינה חיצונית - חלוקה לנושאי תוכן

נושא ראשון: חומר ורוח – [פירוט היצירות: ישנה בחיק ילדות, שאלוני שעפי, שחר אבקשך, עניותי ועושרך, יצר הלב].

נושא שני: אמת ושקר - [פירוט היצירות: מחזה לישרים תהילה, הונאה, מהו כחול, תבואת השיגעון]

נושא שלישי: בגלות אצל האומות - [פירוט היצירות: אזכרה אלוקים ואהמיה, ויהי בחצי הלילה, וגילו ברעדה, קרב הבלימה, וולודיה נכסף להתפלל]

נושא רביעי: מידות ומעשים טובים [פירוט היצירות: סולמות, התמונה והמסגרת, מעשה בזוג נעליים, השם המאיר החוזה ובעל העגלה]

נושא חמישי: בשבח הבריאה - [פירוט היצירות: הבא מבול, כתנות פסים, אדמה, הארה, תפילת המשורר]

מבנה ההערכה

חמישה פרקים פרק לכל נושא, על התלמיד לבחור 4 מתוך 5 הפרקים המוצעים

פרק ראשון - חומר ורוח - 25 נקודות

1. על התלמיד לערוך תקציר תוכן שיש בו זיקה לנושא חומר ורוח ל-3 יצירות מתוך ההיצע [10 נקודות]
2. ציטוט שתי יצירות כמו שאלוני שעפי ויצר הלב, הצגת שני סעיפים משימת השוואה, ניתוח וע.מ.ר. [10 נקודות]

פרק שני – אמת ושקר - 25 נקודות

1. מחזה לישרים תהילה, הצגת קטעים קצרים של 4 דמויות, תיאור עולם השקר על פי מאפייני הדמות, המאבק בין אמת לשקר, תיאור ביטוי התכניסכפי שהם באים לידי ביטוי במציאות חיינו. [10 נקודות]
2. מהו כחול – תיאור החיצוני והשקרי [15] [אפשרות לחבר שאלה דגם 2 או דגם 3]
3. הונאה או תבואת השיגעון, או ביחד עבודת השוואה – שאלת תוכן וחשיבה ושאלה צורנית [15 נקודות]

פרק שלישי – בגלות אצל האומות - 25

1. הקבלה בין אזכרה אלוקים ואהמיה למתואר בסיפור החסידי "וגילו ברעדה" [10 נקודות]
2. הצגת ארבע דמויות מוולודיה ומקרב הבלימה, תיאור עולמן הפנימי, התמודדותם, השוואה הקבלה. [15 נקודות]

פרק רביעי – מידות ומעשים טובים – 25 נקודות

1. תיאור התמודדות של הגיבורים במעשה בזוג נעליים והשם המאיר, קביעה של דמות גולה או שטוחה, הסמלים המייצגים את ההתמודדות [15 נקודות]
2. מה מייצגים מגלשה סולם, תמונה מסגרת, הוכחות וציטוטים משפט סופי בכל שיר ותרומתו לרעיון המרכזי. [10 נקודות]

פרק חמישי – בשבח הבריאה

1. התלמיד יבחר שניים מתופעות הטבע המועלים בשירים [רוח, מבול, חושך, כוכב השירים שנבחרו מתפוגג וכיו"ב, יציין מהו מייצג, מהי תרומתו לרעיון המרכזי ומהו הערך העולה מין השירים [15 נקודות]
2. התלמיד יציג ארבעה מאפיינים צורניים משני שירים, ידגים אותם יסביר ויוכיח את תרומתם האסתטית לשירים [10 נקודות]

ב ה צ ל ח ה

הערות

1. ההצעות שהועלו אינן מנוסחות כשאלות, אלא מכוונים את משקל השאלה .
2. תכני השאלות המוצעות גמישים וניתנים לשינוי, כמו המתווה עצמו שהוא המלצה כני"ל, אך יש להקפיד שיופיעו בהם ניתוחי תוכן, שאלות חשיבה, ע.מ.ר ושאלות צורניות.

3. חלוקה לשני אירועים – שירה ופרוזה

אירוע 1- שירה- פיוט קדום, שירת ימי הביניים, שירה חדשה
אירוע 2- פרוזה- נובלה, סיפור קצר, סיפור חסידי, סיפור מתורגם, מחזה.

אירוע 1- שירה - מבנה ההערכה

חלק ראשון – 50%

ציטוט 3 שירים 1 פיוט קדמון ו-2 משירת ימי הביניים
משימות ניתוח [יש לפרט ולבאר היטב כל משימה] - 10 נקודות לכל סעיף

- א. המבדיל והשווה בין היצירות
- ב. הרקע ומקור ההשראה
- ג. הערך המרכזי העולה מכל שיר
- ד. לשון ציורית ומצלוליות הדגמה ותרומה לרעיון המרכזי [1 לכל יצירה או לשון ציורית או מצלול]
- ה. מסר מכל שיר שאקח עימי למציאות החיים. [ע.מ.ר.]

חלק שני -50%

ציטוט 3 שירים מהשירה החדשה+שיר שלא נלמד – 10 נקודות לכל סעיף

- א. הצגת סמל מכל שיר והסבר תרומתו לרעיון המרכזי של השיר [בלי שיר שלא נלמד]
- ב. מצלול או מקצב [ריתמוס] משני השירים המביע את תוכנו
- ג. השוואה בין שני שירים – מוטיבים, ערך וכיו"ב
- ד. זיקה בין משפט סיום לתוכן השיר [בשלושת השירים]
- ה. הצגת פתגם או קטע מין המקורות המקביל לתוכן ה"שיר שלא נלמד" ומשימת הקבלה

אירוע שני – פרוזה כולל מחזה - מבנה ההערכה

ארבעה חלקים כל חלק 25 נקודות
יש לנסח כל משימה בצורה בהירה ומפורטת

חלק ראשון

הצגת שלוש דמויות מרכזיות מין הסיפורים השונים, התרומה שלהם להתפתחות העלילה, סוג הדמות מורכבת או שטוחה, טיב הקשר עם אחת הדמויות המשניות
2 תכונות עיקריות לכל דמות הנלמדת באפיון ישיר או באפיון עקיף.

חלק שני

ציטוט שני קטעים מין המחזה לישרים תהילה, פראפרזה [תמלול בשפה קלה], דילמות המועלות, פתרון, תיאור הדמויות המתעמתות והצגתן במציאות חיינו והצגת מאפיון צורני או שניים.

חלק שלישי

עוני, עיוורון, איפוק, בדידות, הינם קשיים המובעים בסיפורים [מהו כחול, מעשה בזוג נעליים, קרב הבלוימה, וולודיה] פרוט הקושי מתוך הסיפור ותיאור הצמיחה מתוך הקושי. הדגמה לחיי המעשה

חלק רביעי

רשימת ארבעה מוטיבים , או מקורות תנכיים, או קטעי הומור , השפעתם על היצירה תרומתם לרעיון המרכזי.

הצעה למתווה – חישוב ציון סופי

הכנת דגם רכיבים לטבלת אקסל [גמיש על פי מספר האירועים]

ציון סופי שנה א-[כיתה י'] –

ציון סופי שנה ב' [כיתה י"א לנבחנים בי"ב – יחד 10%

אירועי הערכה בשנת בחינה [י"א, או י"ב] – תלמידאות -20%

בחנים – 10%

מבחן 1- 15%

מבחן 2- 15%

אירוע ממיר בחינה חיצונית -30%

יש לפרט תכני האירועים, רכיבי התלמידאות , לתעד אירועים ולשמור דגימות .

בהצלחה